

© The Economist

Multituds exultants feien onejar banderes russes i unes dones guarnides amb el vestit tradicional donaven pans acabats de coure a pilots que tornaven a casa. Si hem de jutjar per les imatges televisives, aquesta setmana Vladímir Putin ha obtingut una victòria cèlebre a Síria. Després de la seva inesperada declaració que la campanya s'ha acabat, Putin es vol apuntar el mèrit de l'alto el foc i de l'inici de les converses de pau. Ha presumit de la seva força i, sense tenir en compte les vides dels civils, ha salvat el règim del seu aliat, Baixar al-Assad (si bé el mateix Al-Assad encara podria acabar sent prescindible). Ha "convertit en arma" els refugiats repartint sirians entre els seus enemics a la Unió Europea. I ha guanyat la partida a Barack Obama, que no ha arribat a entendre la magnitud de la guerra civil siriana i l'amenaça que suposa per als aliats dels Estats Units a l'Orient Mitjà i a Europa.

Si ens ho mirem amb més deteniment, però, veiem que la victòria de Rússia és fum. L'Estat Islàmic (EI) persisteix. La pau és fràgil. Fins i tot els optimistes tenen dubtes que la diplomàcia a Ginebra arribi a bon port. I encara més important, Putin ha esgotat una valuosa eina de propaganda. Com explica el nostre informe, el president rus ha generat imatges bèl·liques emotives per convèncer els ciutadans inquiets que el seu país malalt torna a ser una gran potència, primer a Ucraïna i recentment per damunt del cel d'Alep. La gran pregunta per a Occident és on escenificarà Putin el pròxim drama.

Fer que Rússia torni a ser gran

La Rússia de Putin és més fràgil del que ell vol fer creure. L'economia no va bé. L'ascens del preu del petroli des del 2000, quan Putin va arribar per primer cop a president, li va suposar 1,1 bilions de dòlars en ingressos per exportacions caiguts del cel per gastar com volgués. Però els

Una superpotència en hores baixes

Que Síria no us enganyi. La política exterior de Vladímir Putin és producte de la debilitat i està pensada per a la televisió.

preus del petroli estan tres quartes parts per sota del seu pic. Els cinturons russos s'han hagut d'estrenyer encara més per les sancions imposades després de l'atac de Putin a Ucraïna. Les condicions de vida han caigut durant els últims dos anys i continuen de baixa. El sou mitjà el gener del 2014 era de 850 dòlars al mes; un any més tard, de 450 dòlars.

Putin ja estava perdent legitimitat fins i tot abans que l'economia s'alentís. Molts russos van sortir al carrer l'hivern 2011-2012 per exigir que el seu país es convertís en un Estat modern amb eleccions lliures. Putin hi va respondre annexionant Crimea i prometent restaurar la grandesa de Rússia després de la caiguda de la Unió Soviètica: "la més gran catàstrofe geopolítica" del segle XX, segons ell. Part del seu pla ha sigut modernitzar les forces armades, amb un programa de renovació de l'armament de 720.000 milions de dòlars el 2010; una altra part ha estat utilitzar els mitjans per convertir Rússia en una fortalesa contra l'Occident hostil; i una tercera part, intervenir a l'estranger.

Amb les accions a Ucraïna i Síria, ha fet que semblés que Rússia estava al mateix nivell que els Estats Units i que era el seu rival. Això no tan sols és popular entre els russos corrents sinó que també conté un missatge seriós. Putin tem que Rússia, en el seu estat de feblesa, pugui ser vulnerable al que considera l'impuls dels Estats Units per subvertir règims fent servir el llenguatge de la democràcia universal. Tant a Ucraïna com a Síria, creu Putin, els Estats Units van promoure insensatament la deposició de governs sense ser capaços de contenir el caos que va venir després. Ell hi va intervenir en part perquè tem que les revolucions en aquests països s'han de veure fracassar; o, si no, Rússia també podria patir una revolució un dia.

Per ara els seus plans han funcionat. Enganyats pels mitjans favorables al Kremlin, els russos han volgut canviar el confort material per l'orgull nacional. Els nivells de popularitat de Putin es mante-

nen per sobre del 80%, molt per damunt de la majoria de líders europeus. Però el narcòtic de l'aventurisme s'esgotarà aviat. Des de l'octubre passat, el percentatge de votants que creu que el país va en la direcció correcta ha baixat del 61% al 51%. Els russos s'han cansat d'Ucraïna; ara Síria té la màxima atenció. Més aviat o més tard, les càmeres voldran acció. Els ucraïnesos tornen a estar petrificats.

Què significa això per a Occident? Fins ara els Estats Units, si més no, no han entès bé els objectius de Putin. A la tardor Obama va pronosticar que Rússia s'enganyaria els dits a Síria. En declaracions no fa gaire a *The Atlantic*, Obama sostenia que l'ús repetit de la força per part de Rússia és un senyal de feblesa. Això és cert, però no pas (com dona

AL FINAL, EL PROFUND DECLIVI DE RÚSSIA LIMITARÀ LES SEVES AGRESSIONS

a entendre Obama) perquè demostrï que Putin no pot aconseguir els seus objectius de política exterior amb la persuasió. Per a ell, l'acció militar és un fi en si mateix. Necessita imatges d'avions de guerra per omplir els butlletins de notícies. No s'enganyarà els dits a Síria perquè el Kremlin no es preocupa de la construcció nacional.

Obama creu que s'hauria de deixar que Rússia fes la seva inevitable caiguda. El president nord-americà pensa que, igual que un nen entremaliat, a Putin se'l premia amb l'atenció dels Estats Units. Tanmateix, Síria demostra com, quan Obama fa un pas enrere esperant que líders regionals deixin de trepitjar el poder dels Estats Units i que treballin conjuntament pel bé comú, el buit l'emplenen elements alteradors com l'Iran,

l'EI, i Rússia, en cerca de la seva pròxima font de propaganda.

Per això Occident ha d'estar preparat. Benvingut sigui el fet que els Estats Units estiguin redoblant les forces a Europa. Els membres europeus de l'OTAN haurien de mostrar una entesa semblant posant tropes als països bàltics; la qual cosa requerirà un canvi d'actitud en països, com Itàlia, que consideren tota mostra de determini una provocació innecessària envers Rússia. Si hi ha problemes, l'OTAN i la UE hauran de respondre immediatament per demostrar que Rússia no pot posar en perill la garantia de seguretat col·lectiva que és al nucli de l'OTAN.

Continua així, Kíev

La prova més dura serà Ucraïna: un focus d'atenció russa i també el país que s'assembla més a Rússia. Si Ucraïna pot convertir-se en un Estat d'Europa amb èxit, això demostrarà als russos que tenen un camí per avançar cap a la democràcia liberal. Per contra, si Ucraïna acaba sent un Estat fallit, es reforçarà l'argument del Kremlin que Rússia pertany a la seva pròpia cultura "ortodoxa" i que la democràcia liberal no té res a ensenyar-los.

Però els Estats Units i la UE estan cansats de Kíev. En comptes de fer tot el que tenen a l'abast per ajudar Ucraïna, esperen que els polítics ucraïnesos demostrin que són capaços d'emprendre reformes pel seu compte. Això és un error. Haurien d'oferir ajuda financera i assessorament tècnic. Haurien d'ajudar a extirpar la corrupció. I també haurien de tenir paciència.

Al final, el profund declivi de Rússia limitarà les seves agressions. Mentrestant, però, un Putin amb armes nuclears està entestat a imposar-se en l'antiga esfera d'influència soviètica. En l'últim any d'Obama com a president, Putin, després de l'èxit a Síria, encara podria posar a prova Occident una vegada més. ●

Traducció d'Arnau Figueras